

prima instanță: L. Holevițaia
(Judecătoria Comrat)
instanța de apel: A. Curdov, E. Lazareva, E. Dimina
(Curtea de Apel Comrat)

dosarul nr. 2ra-1681/14

DECIZIE

23 iulie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Tamara Chișca – Doneva, Valentina Clevadi
Ion Corolevski, Iurie Bejenaru

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de către Banca comercială „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” Societate pe acțiuni, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Băncii comerciale „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” Societate pe acțiuni împotriva Elenei Gheorghiev, intervenient accesoriu Societatea cu răspundere limitată „Eco-Impex”, cu privire la exercitarea dreptului de ipotecă și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Comrat din 20 decembrie 2013 prin care a fost respins apelul declarat de către Banca comercială „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” Societate pe acțiuni, admis apelul declarat de către Gheorghiev Elena, casată integral hotărârea Judecătoriei Comrat din 28 decembrie 2012 și emisă o hotărâre nouă prin care pretențiile cu privire la compensarea cheltuielilor de asistență juridică au fost respinse ca fiind neîntemeiate,

c o n s t a t ă

La 25 iulie 2012 BC „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva Elenei Gheorghiev, intervenient accesoriu SRL „Eco-Impex”, cu privire la exercitarea dreptului de ipotecă și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la 28 decembrie 2009 în baza contractului de credit nr. 3299 BC „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” SA a acordat SRL „Eco-Impex” (administrator Gheorghiev Serghei, asociat unic Gheorghiev Elena) un credit în sumă de 40 000 dolari SUA cu scadență la 28 decembrie 2011.

Pentru asigurarea rambursării corespunzătoare a creditului contractat de către SRL „Eco-Impex”, prin contractul de ipotecă nr. 2692 din 28 decembrie 2009, autentificat de către notarul Maslova Galina, Gheorghiev Elena a ipotecat în favoarea băncii următoarele bunuri: teren pentru construcții, nr. cadastral 9601221127, suprafața de 0,0732 ha; casă de locuit individuală, nr. cadastral 960122112701, suprafața de 162 m.p.; construcție, nr. cadastral 960122112702,

suprafața de 33,6 m.p.; construcție, nr. cadastral 960122112703, suprafața de 27,9 m.p., evaluate la un preț de 496 000 lei, amplasate pe adresa mun. Comrat, str. Ostrovschii nr. 17.

Menționează reclamanta că intervenientul accesoriu SRL „Eco-Impex” nu-și onorează obligațiunile contractuale de rambursare a creditului acordat și a dobânzilor aferente, pentru data de 01 iunie 2012 datoria societății constituind suma de 18 369,93 dolari SUA, dintre care 16 350 dolari SUA credit de bază, 464,13 dolari SUA dobândă ordinară, 1 203,79 dolari SUA dobândă majorată, 352,02 dolari SUA penalități la dobândă.

La 07 mai 2012 BC „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” SA a expediat către SRL „Eco-Impex” și Gheorghiev Elena o notificare prin care i-a înștiințat despre inițierea procedurii de exercitare a dreptului de ipotecă și a somat debitorul ipotecar despre transmiterea neîntârziată a bunurilor ipotecate, iar la 01 iunie 2012 a adresat către OTC Comrat un preaviz în acest sens,

Susține reclamanta că cerințele sale au rămas fără răspuns și executare, astfel dânsa este îndreptățită conform legii la transmiterea în posesia sa pentru comercializarea ulterioară a bunurilor ipotecate întru asigurarea rambursării creditului contractat de către SRL „Eco-Impex”.

Cere reclamanta BC „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” SA transmiterea de la Gheorghiev Elena în posesia sa spre comercializarea ulterioară a următoarelor bunuri imobile amplasate pe adresa mun. Comrat, str. Ostrovschii nr. 17: teren pentru construcții, nr. cadastral 9601221127, suprafața de 0,0732 ha; casă de locuit individuală, nr. cadastral 960122112701, suprafața de 162 m.p.; construcție, nr. cadastral 960122112702, suprafața de 33,6 m.p.; construcție, nr. cadastral 960122112703, suprafața de 27,9 m.p., cu evacuarea Elenei Gheorghiev și a bunurilor acesteia, și compensarea cheltuielilor de judecată compuse din 713,87 lei taxa de stat și cheltuieli de asistență juridică.

Pe parcursul examinării cauzei în fața primei instanțe, la 21 decembrie 2012 pârâta Gheorghiev Elena a transferat către BC „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” SA pentru rambursarea creditului contractat de către SRL „Eco-Impex” suma de 152 000 lei, dintre care creditul de bază în sumă de 11 575,92 dolari SUA (140 300,15 lei), penalități în sumă de 875,43 dolari SUA (10 612,21 lei) și compensația pentru plata taxei de stat în prezentul litigiu în mărime de 713,87 lei.

La 28 decembrie 2012 BC „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” SA prin intermediul reprezentantului avocat Talmaci Iana a depus cerere de concretizare a pretențiilor, în care a indicat că în legătură cu achitarea creditului SRL „Eco-Impex”, reclamanta nu mai susține cerințele privind exercitarea dreptului de ipotecă și compensarea cheltuielilor legate de plata taxei de stat, însă cere încasarea de la Gheorghiev Elena în beneficiul băncii a sumei de 47 209,20 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică.

Prin hotărârea Judecătoriei Comrat din 28 decembrie 2012 acțiunea a fost admisă parțial, fiind încasată de la Gheorghiev Elena în beneficiul BC „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” SA suma de 5 000 lei cu titlu de compensație pentru cheltuieli de asistență juridică suportate, în rest pretențiile privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

Prin decizia Curții de Apel Comrat din 20 decembrie 2013 a fost respins apelul declarat de către BC „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” SA, admis apelul declarat de către Gheorghiev Elena, casată integral hotărârea Judecătoriei Comrat din 28 decembrie 2012 și emisă o hotărâre nouă prin care pretențiile cu privire la compensarea cheltuielilor de asistență juridică au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

La 14 februarie 2014, în termenul prevăzut de lege, BC „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” SA prin intermediul reprezentantului avocat Talmaci Iana a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 decembrie 2013, cerând admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești cu emiterea unei hotărâri noi prin care cerințele privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică să fie admise integral.

Recurenta în motivarea recursului a invocat interpretarea eronată de către instanțele ierarhic inferioare a normelor de drept procedural, la caz nefiind oferită o apreciere juridică corectă cerințelor privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică. Susține că avocatul Talmaci Iana a prestat servicii juridice de reprezentant în sumă totală de 47 209,20 lei, aceasta fiind calculată în conformitate cu recomandările Uniunii Avocaților din Moldova reieșind din tariful de 50-150 Euro pe oră. Totodată, evidențiază că avocatul, biroul căreia este amplasat în mun. Chișinău, a fost nevoit să se deplaseze în mun. Comrat pentru a înregistra preavizul, depune cererea de chemare în judecată și participa în cadrul ședințelor de judecată, ceea ce i-a luat timp considerabil și a pus în pericol viața și sănătatea dânzei în cadrul deplasărilor deoarece pe traseul Chișinău-Comrat au avut loc accidente rutiere. Consideră BC „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” SA că este îndreptățită la compensarea tuturor cheltuielilor de asistență juridică suportate în prezentul proces.

La 22 aprilie 2014 în adresa intimațiilor Elenei Gheorghiev și SRL „Eco-Impex” a fost expediată copia recursului declarat de către BC „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” SA cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs.

Intimații nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu au depus referințe la recursul declarat de către BC „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” SA, astfel prezentul recurs se examinează în lipsa referințelor.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 04 iunie 2014 recursul declarat de către BC „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” SA a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Potrivit art. 96 alin. (1) și (1¹) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

În conformitate cu art. 97 alin. (2) CPC, dacă reclamantul nu-și susține pretențiile din cauza faptului că au fost satisfăcute benevol de către pîrît după intentarea acțiunii, instanța, la cererea reclamantului, îl obligă pe pîrît să compenseze acestuia toate cheltuielile de judecată suportate în legătură cu intentarea procesului, inclusiv suma convenită pentru asistență juridică.

Din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei rezultă în mod cert faptul că la 25 iulie 2012 BC „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva Elenei Gheorghiev, intervenient accesoriu SRL „Eco-Impex”, cu privire la exercitarea dreptului de ipotecă și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 1-3).

Pe parcursul examinării cauzei în fața primei instanțe, la 21 decembrie 2012 Gheorghiev Elena a transferat către BC „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” SA pentru rambursarea creditului contractat de către SRL „Eco-Impex” suma de 152 000 lei, dintre care creditul de bază în sumă de 11 575,92 dolari SUA (140 300,15 lei), penalități în sumă de 875,43 dolari SUA (10 612,21 lei) și compensația pentru plata taxei de stat în prezentul litigiu în mărime de 713,87 lei (f.d. 56-58).

La 28 decembrie 2012 BC „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” SA prin intermediul reprezentantului avocat Talmaci Iana a depus cerere de concretizare a pretențiilor, în care a indicat că în legătură cu achitarea creditului SRL „Eco-Impex”, reclamanta nu mai susține cerințele privind exercitarea dreptului de ipotecă și compensarea cheltuielilor legate de plata taxei de stat, însă cere încasarea de la Gheorghiev Elena în beneficiul băncii a sumei de 47 209,20 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică achitate avocatei cu titlu de onorariu (f.d. 74).

Mandatul nr. MA 0027965 din 31 mai 2012 atestă împuternicirea avocatului Talmaci Iana de către BC „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” SA în prezentul proces (f.d. 35).

Copia contractului de asistență juridică nr. 366/75-1 din 02 martie 2012 încheiat între Talmaci Iana în calitate de avocat și BC „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” SA în calitate de client atestă că obiectul contractului îl reprezintă asistarea, reprezentarea, acordarea de consultații juridice, perfectarea de cereri și alte căi de atac, forme de executare, mediere în pricinile civile izvorâte din contractul de credit bancar încheiat cu SRL „Eco-Impex” și contractele de ipotecă aferente (art. 1), iar onorariul avocatului este convenit sub formă de onorariu orar (ore de lucru, taxă de participare) și onorariu de succes în mărime de 10% din valoarea acțiunii la finisarea litigiului cu adoptarea unei hotărâri în favoarea clientului, cu specificarea taxelor în anexele ulterioare (alin. 2) (f.d. 62, 62 verso).

Potrivit anexei nr. 1 din 24 decembrie 2012 la contractul nr. 366/75-1 din 02 martie 2012, quantumul costurilor activităților realizate de către prestatorul Talmaci Iana se ridică la suma de 47 209,20 lei, dintre care 500 lei pentru întâlnirea cu clientul și discutarea primară, 1 500 lei pentru studierea dosarului,

2 000 lei pentru pregătirea reclamațiilor, 500 lei pentru consultație juridică verbală cu durată de până la 15 min., 2 000 lei pentru consultație juridică scrisă, 1 500 lei pentru pregătirea notificării, 1 000 lei pentru perfectarea preavizului, 3 000 lei pentru deplasarea în mun. Comrat și înregistrarea preavizelor, 3 000 lei pentru deplasarea în mun. Comrat și depunerea cererii de chemare în judecată, 10 000 lei pentru participarea în 5 ședințe de judecată la Judecătoria Comrat, 22 209,20 lei onorariu de succes (f.d. 64).

Conform facturii nr. PA 0226408 din 24 decembrie 2012, costul serviciilor juridice prestate de avocatul Talmaci Iana conform contractului nr. 366/75-1 din 02 martie 2012, este de 47 209,20 lei (f.d. 63).

Ordinul de plată nr. 101 din 26 decembrie 2012 atestă achitarea de către BC „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” SA în beneficiul avocatei Talmaci Iana a sumei de 47 209,20 lei cu titlu de costul serviciilor juridice (f.d. 65).

Se reiterează că atât conform normelor de drept procesual civil național, cât și unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, o despăgubire a cheltuielilor de judecată incluzând și cheltuielile pentru asistență juridică, poate fi acordată doar în cazul când acestea sunt necesare, reale și rezonabile după quantum (speța Rossi și Variale c. Italiei, hotărârea din 03 iunie 2014).

În circumstanțele enunțate și în contextul normelor de drept citate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează că avocatul Talmaci Iana efectiv a prestat către BC „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” SA servicii de asistență juridică, ultima fiind îndreptățită la o compensare a cheltuielilor suportate deoarece acestea satisfac criteriile prestabilite ale realității și necesității.

Nu poate fi reținut argumentul Curții de Apel Chișinău privind aplicabilitatea la caz a art. 97 alin. (3) CPC, potrivit căruia dacă reclamantul a intentat acțiunea fără a înainta în prealabil pretenții pârîului, iar pârîul a recunoscut în judecată imediat pretențiile, cheltuielile de judecată se suportă de către reclamant, astfel pretențiile cu privire la compensarea cheltuielilor de asistență juridică fiind neîntemeiate, deoarece este eronat.

La cazul prezentului litigiu pretențiile înaintate de către BC „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” SA au fost recunoscute de către intimata-pârâtă Gheorghiev Elena după intentarea acțiunii în judecată și achitate doar la 26 decembrie 2012, solicitând pentru aceasta termen adăugător în mod repetat. Totodată, intimata i-a compensat recurentei cheltuielile de judecată legate de plata taxei de stat, recunoscând cel puțin în această parte cerințele ultimei legate de costuri și cheltuieli judiciare.

Astfel, este întemeiat argumentul recurentei privind interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept procedural de către Curtea de Apel Comrat.

Cu referire la quantumul compensației cheltuielilor de asistență juridică, instanța de recurs consideră că suma de 5 000 lei stabilită de către Judecătoria Comrat este una corespunzătoare situației din speță, proporțională muncii efectiv prestate de către avocată și criteriului legal al rezonabilității.

Se evidențiază că în cadrul examinării cauzei în fața primei instanțe au avut loc 5 ședințe de judecată, dintre care ședința din 30 octombrie 2012 a durat 10 min. (orele 13:15 – 13:25), fiind amânată la cererea avocatului Talmaci Iana și din motivul neprezentării Elenei Gheorghiev și SRL „Eco-Impex”; ședința din 20 noiembrie 2012 a durat 15 min. (orele 13:30 – 13:45) și a fost amânată la cererea Elenei Gheorghiev din 19 noiembrie 2012; ședința ulterioară din 10 decembrie 2012 a durat 30 min. (orele 11:20 – 11:50) și a fost amânată la cererea administratorului SRL „Eco-Impex”, Gheorghiev Serghei; ședința de judecată din 26 decembrie 2012 a durat 35 min. (11:10 – 11:45), pregătirea pricinii pentru dezbaterile judiciare fiind amânată pentru 28 decembrie 2012.

Abia în cadrul ultimei ședințe de judecată din 28 decembrie 2012 (deschisă la 11:25 și închisă la 13:24, cu întrerupere), Judecătoria Comrat a trecut la examinarea cauzei, limitându-se doar la soluționarea pretențiilor cu privire la compensația cheltuielilor de asistență juridică.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reiterează că doar în cadrul ședinței de judecată din 28 noiembrie 2012 s-a soluționat chestiunea privind compensația cheltuielilor de judecată, examinarea pricinii fiind amânată.

Nu poate fi reținut ca întemeiat pentru admiterea integrală a cerințelor argumentul recurente BC „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” SA privind corectitudinea și rezonabilitatea cuantumului cheltuielilor de asistență juridică alegate spre compensare (47 209,20 lei), deoarece acesta este vădit excesiv atât în raport cu serviciile efectiv prestate de către avocatul Talmaci Iana la cazul prezentei spețe, cât și cu sumele medii adjudecate cu titlu de compensație pentru cheltuieli de asistență juridică în Republica Moldova.

Nu pot fi reținute nici argumentele recurente privind expunerea pericolului vieții și sănătății avocatului și pierderea de timp considerabil în cadrul deplasărilor în mun. Comrat, deoarece este irelevant.

Or, avocatul Talmaci Iana în mod premeditat și cu buna-știință a încheiat contractul de asistență juridică nr. 366/75-1 din 02 martie 2012, mergând la riscurile aferente executării acestuia, inclusiv deplasarea în mun. Comrat și alocarea de timp suplimentar.

În acest context, se accentuează că avocatul și clientul pot stabili de comun acord oricare sume, inclusiv considerabile, cu titlu de onorariu pentru prestarea serviciilor juridice, precum și să convină asupra acoperirii financiare a anumitor riscuri în cadrul raporturilor de reprezentare, însă faptul achitării în beneficiul avocatului de către client a onorariilor respective nu afectează în nici un mod compensarea judiciară a cheltuielilor de asistență juridică exclusiv în baza criteriilor imperative ale realității, necesității și rezonabilității.

Partea în proces ce are câștig de cauză îi poate achita avocatului orice sume pe care le consideră oportune, însă instanța de judecată este ținută în virtutea legii să compenseze doar cheltuielile de asistență juridică care satisfac exigențele prestabilite.

Astfel, ținând cont de esența juridică a prezentei spețe, achitarea benevolă de către recurenta-reclamantă Gheorghiev Elena a creditului acordat către SRL „Eco-

Impex”, munca efectiv depusă de către avocat, instanța de recurs consideră că suma de 5 000 lei reprezintă o compensație rezonabilă și echitabilă pentru cheltuielile de asistență juridică suportate de către bancă.

Date fiind cele enunțate supra, instanța de recurs concluzionează că Curtea de Apel Comrat în mod ilegal și neîntemeiat a respins integral cerințele recurenteii privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică, pe când Judecătoria Comrat în mod just le-a admis parțial și a dispus încasarea în acest sens de la intimata-pârâtă Gheorghiev Elena în beneficiul BC „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” SA suma rezonabilă de 5 000 lei.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, decizia instanței de apel fiind ilegală și fundamentată pe o interpretare și aplicare eronată a normelor de drept procedural, iar la caz suma de 5 000 lei cu titlu de compensație pentru cheltuieli de asistență juridică este una reală, necesară și proporțională, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către BC „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” SA, a casa integral decizia Curții de Apel Comrat din 20 decembrie 2013 și a menține hotărârea Judecătoriei Comrat din 28 decembrie 2012.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Banca comercială „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” Societate pe acțiuni.

Se casează integral decizia Curții de Apel Comrat din 20 decembrie 2013 și se menține hotărârea Judecătoriei Comrat din 28 decembrie 2012 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Băncii comerciale „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” Societate pe acțiuni împotriva Elenei Gheorghiev, intervenient accesoriu Societatea cu răspundere limitată „Eco-Impex”, cu privire la exercitarea dreptului de ipotecă și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca – Doneva

Valentina Clevadi

Ion Corolevschi

Iurie Bejenaru